

sen 'te ondersceppen ende te vangen ende soe tot Leyden te brengen' (I, p. 314). Bovendien roofden de Geuzen veel vee, dat uit Amsterdam en omgeving vanwege wateroverlast naar Haarlem en omstreken was gebracht; 'ende waeren hieronder alle die coyen van die Ouden Nonnen- ende sint Ceciliënconventen binnen Amsterdam'. Tot hier de inleidende citaten. Masius vervolgt dan: 'Oeck geboerde op dese tijt (ca. 6 okt. 1573) dat Gerrit, Job Floren van der Goude sijn soon, wuyt Haerlem gheen raet wist om te coemen, als hij daer met den Amsterdamse Agnieten haer beesten ontrent of bet als een maent geweest hadde ende nu wederomme soude reysen, dan dat hij hem in een kist dede sluyten, die in een schip geset was, welcke kist met ander goet overleyt ende beset was ende was hierenboven dese kist met een susterken beseten' (I, p. 317).

Kende Hugo, kende Maria dit verhaal? Het lijkt, daar het zich in Rooms Amsterdam heeft afgespeeld, niet erg waarschijnlijk - al is niet te bewijzen dat het later niet tot de folklore van de oorlog behoorde. Wat voor ons zeker is: zo had Hugo de Groot naast zijn oude Romein Titus Vinius ook een koeienjongen uit Gouda van een halve eeuw geleden tot voorganger. En deze jongen was aan het dappere susterken evenveel dank verschuldigd (want de Geuzen waren bij tijden rabauwen!) als de geleerde politicus aan ons aller Elsje.

NOTEN

1) Catalogus van de Grotius-tentoonstelling in het Prinsenhof te Delft: *Het Delfts orakel - Hugo de Groot 1585-1647* (1985) p. 15.

2) A. Sizoo, Een antieke Maria van Reigersberch, in: *Hermeneus* 29 (1957/58) p. 182-184, acht waarschijnlijk dat De Groot zelf op deze afbeeldingen invloed heeft gehad, 'tenzij Daetselaer zijn licht heeft opgestoken bij de rector van de Latijnse school. Want we mogen niet vermoeden dat de koopman zelf zo goed thuis is geweest in de klassieke wereld, dat hij dit vrij verborgen geval gekend heeft'. Naast De Groot zou ik vooral aan Erpenius willen denken. Overigens: kooplieden konden door hun kennis van de klassieken wel eens verrassen. Naast bijv. de koopman-dichter Six van Chandelier noem ik, uit De Groots omgeving, Clemens van Sorgen, van wie De Groot aan Vossius schrijft dat hij is een 'vir supra quam concessum est mercatoribus eruditus' - erudiet boven de maat die men kooplieden toestaat (sic! Gymnasium en H.B.S.-avant la lettre), *Briefwisseling Hugo de Groot*, ed. B.L. Meulenbroek, V, ep. 1879.

3) Men denke aan Barlaeus' Amsterdamse oratie over de *Mercator Sapiens* - de Wijze Koopman; bij wie Vondel weer fraai aansluit in zijn voor-